
STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE LIBIAŻ NA LATA 2014 – 2020 (streszczenie)

GRUDZIEŃ 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Burmistrz Libiąża składa podziękowania dla przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w proces przygotowania projektu niniejszego dokumentu oraz dla Fundacji Biuro Inicjatyw Społecznych za moderowanie prac Grupy Roboczej i wsparcie w przeprowadzeniu konsultacji społecznych”

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA STRATEGII	4
ROZDZIAŁ 2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE LIBIĄŻ	7
2.1. Główne wnioski i rekomendacje	7
ROZDZIAŁ 3. PLAN STRATEGICZNY	20
3.1. Priorytety w zakresie polityki społecznej w gminie Libiąż.....	20
3.2. Misja, cele strategiczne i kierunki działań	20
CEL STRATEGICZNY 1: Zintegrowany system przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego zapewniający wsparcie osobom bezrobotnym i ubogim.....	23
CEL STRATEGICZNY 2: Prawidłowo funkcjonująca rodzina świadoma możliwości korzystania z szerokiej oferty wsparcia społecznego i instytucjonalnego.	29
CEL STRATEGICZNY 3: Zintegrowany system profilaktyki, ograniczania problemów uzależnień i zachowań społecznych.	36
CEL STRATEGICZNY 4: Wysoka jakość życia osób starszych i niepełnosprawnych	45
CEL STRATEGICZNY 5: Świadomi, zintegrowani i aktywni obywatele, dbający o dobro wspólne, otwarci na potrzeby innych.....	52

WSTĘP

Rozwiązanie istotnych problemów społecznych mieszkańców gminy jest działaniem trudnym i długofalowym. Celowym jest zatem strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej, które oparte jest na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych. Na poziomie zarządzania lokalnego główną rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze społecznością lokalną.

Strategia jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze problemów społecznych.

W Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2020 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również nowe działania wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych.

Niniejszy dokument zawiera genezę i etapy tworzenia strategii, wnioski i rekomendacje z badania problemów społecznych oraz plan strategiczny.

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA STRATEGII

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych danego środowiska. Konieczność tworzenia i realizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych reguluje ustawa pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r, (t.j Dz.U. z 2013 r. poz. 182). Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 1i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b. ww. ustawy, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014-2020 jest dokumentem koordynującym działania różnych podmiotów działających w sferze społecznej, dlatego też została opracowana w oparciu o zasady modelu partycypacyjnego. Zgodnie z tym modelem w powstawanie dokumentu strategicznego zaangażowane były trzy strony: urzędnicza, ekspercka i społeczna. Podejście urzędnicze, czyli dostęp do wiedzy o czynnikach rozwoju gminy, eksperckie, czyli możliwość wykorzystania profesjonalnych narzędzi i obiektywnego, zewnętrznego spojrzenia. Jednak kluczowe znaczenie ma podejście społeczne związane z zaangażowaniem mieszkańców w proces powstawania strategii. Stosowanie rozwiązań, takich jak partycypacyjny model budowy strategii wiąże się z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Ma to wpływ na zwiększenie gotowości obywateli do angażowania się w sprawę swojej miejscowości.

Zaangażowanie społeczeństwa w proces budowy strategii odbywa się w ramach podejścia partycypacyjnego w trakcie całego procesu i przy wykorzystaniu wielu narzędzi. Chodzi tu m.in. o badania i konsultacje społeczne.

Proces tworzenia strategii składał się z kilku etapów, które przedstawia rysunek 1.

RYSUNEK 1. STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE LIBIĄŻ – ETAPY TWORZENIA.

W procesie tworzenia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2020 uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Pierwszy etap procesu tworzenia strategii polegał na przeprowadzeniu badań diagnozujących problemy społeczne w gminie Libiąż. Badania składały się z dwóch etapów:

I etap: Analiza danych zastanych

II etap: Badania ilościowe i jakościowe z przedstawicielami instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w gminie Libiąż, jak również z mieszkańcami gminy. Głównym celem badań była charakterystyka i poznanie skali problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy Libiąż.

Na podstawie wyników badań sformułowano diagnozę rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej gminy Libiąż. Diagnoza została skonstruowana na podstawie określenia stanu aktualnych problemów społecznych, ich prognozy na najbliższe lata, przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych będących w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, jak również instytucji i organizacji z nim współpracujących.

Następnie, w celu opracowania założeń, celów i kierunków działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w gminie, powołana została Grupa Robocza ds. Strategii, której skład osobowy został przedstawiony w załączniku do niniejszego dokumentu strategicznego. W ramach spotkań warsztatowych Grupy Roboczej ds. Strategii wyodrębniono najważniejsze problemy społeczne dotyczące mieszkańców gminy, dokonano analizy SWOT – czyli identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej pod kątem rozwiązywania wskazanych problemów. Na kolejnych spotkaniach Grupy Roboczej sformułowano cele i kierunki interwencji oraz zaplanowano działania służące rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych.

Podczas opracowywania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014-2020 przyjęto założenie, że jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. Istotnym elementem było więc włączenie lokalnej społeczności w proces tworzenia dokumentu. W tym celu, na różnych etapach tworzenia strategii, mieszkańcy gminy byli zapraszani do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych i wyrażania swojej opinii o założeniach projektu i proponowanych działaniach.

Pierwszy etap konsultacji stanowił piknik promocyjno-informacyjny pt. „Targowisko pomysłów”. Podczas pikniku mieszkańcy mieli możliwość wyrażenia swoich opinii nt. planowanych działań służących poprawie sytuacji osób starszych, mogli zaproponować własne pomysły na działania i wydarzenia dla rodzin, jakie powinny być podejmowane/organizowane oraz wypowiedzieć się na temat różnych form aktywności mieszkańców, które należałoby wspierać. Szacuje się, iż w konsultacjach wzięło udział 170 mieszkańców gminy Libiąż.

Drugim etapem konsultacji było zorganizowanie w grudniu br. 4 spotkań konsultacyjnych skierowanych do mieszkańców, podczas których prezentowano cele, kierunki interwencji i działania zawarte w strategii. W trakcie warsztatów mieszkańcy mieli możliwość wyrażenia swoich opinii o proponowanych działaniach oraz zgłoszenia uwag do projektu strategii. We wszystkich spotkaniach wzięło udział w sumie 60 mieszkańców gminy Libiąż.

Ostatnim etapem konsultacji społecznych było przesłanie projektu dokumentu podmiotom zaangażowanym w działania społeczne oraz zamieszczenie projektu strategii na stronie internetowej gminy Libiąż.

Wszystkie uwagi otrzymane od mieszkańców zostały rozpatrzone i, jeśli uznano ich zasadność, wprowadzone do strategii.

ROZDZIAŁ 2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE LIBIĄŻ

W ramach badania problemów społecznych w gminie Libiąż przeprowadzono:

- analizę danych zastanych
- badania ilościowe – 371 wywiadów telefonicznych z mieszkańcami gminy
- badania jakościowe – 10 wywiadów pogłębionych z opiekunami osób chorych, starszych, niepełnosprawnych, 10 zogniskowanych wywiadów grupowych z mieszkańcami oraz przedstawicielami instytucji/organizacji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych.

Wyniki badania zostały podsumowane w raporcie udostępnionym na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

2.1. GŁÓWNE WNIOSKI I REKOMENDACJE

Poniżej zostaną przedstawione, w sposób syntetyczny, najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonych badań. Wnioski te sformułowano w oparciu o wypowiedzi uczestniczących w badaniach mieszkańców i przedstawicieli instytucji pomocy i integracji społecznej oraz organizacji pozarządowych z terenu gminy Libiąż. Ze względu na syntetyczny charakter tej części raportu, zaprezentowano tutaj jedynie najważniejsze konkluzje wynikające z przeprowadzonych badań.

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Na terenie gminy Libiąż, wg danych Głównego Urzędu Statystycznego, wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym (os. starszych), co niesie ze sobą konsekwencje związane ze zwiększonym zapotrzebowaniem na usługi zdrowotne, opiekuńcze i rehabilitacyjne. Równocześnie wzrasta średnia oczekiwana długość życia, co oznacza, że osoby starsze dłużej będą potrzebowały tego rodzaju wzmożonej opieki.</p>	<p>Rozwój opieki nad osobami starszymi – wsparcie w funkcjonowaniu, wykonywaniu codziennych czynności, zwiększenie liczby opiekunów środowiskowych.</p> <p>Promocja wolontariatu – pomoc wolontariuszy w opiece nad osobami starszymi i przewlekle somatycznie chorymi.</p>
<p>Pogarszająca się sytuacja zdrowotna osób starszych – wśród mieszkańców gminy w wieku powyżej 55 roku życia 64%, w ciągu ostatnich 12 miesięcy, obawiało się pogorszenia swojego stanu zdrowia.</p> <p>Utrudniony dostęp do służby zdrowia (problemy związane z rejestracją, dostępem do lekarzy-specjalistów).</p>	<p>Promowanie aktywnego, zdrowego trybu życia wśród mieszkańców w różnym wieku (zdrowe odżywianie, uprawianie sportu, profilaktyka chorób) – przygotowanie do „aktywnego starzenia”.</p> <p>Poprawa dostępu do służby zdrowia.</p>

<p>Małe poczucie bezpieczeństwa, coraz częstsze spotykanie się z agresywnym zachowaniem ze strony młodzieży.</p>	<p>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w gminie – informowanie seniorów o potencjalnych zagrożeniach i procedurach postępowania w takich sytuacjach.</p>
<p>Trudności związane z załatwianiem spraw w urzędach, bankach wynikające z braku wiedzy i nieumiejętności poruszania w gąszczu przepisów.</p>	<p>Edukowanie seniorów o ich prawach jako konsumentów, wsparcie w załatwianiu spraw w bankach, urzędach (np. przez angażowanie wolontariuszy).</p>
<p>Osoby po 50 roku życia doświadczają trudności ze znalezieniem zatrudnienia w Libiążu, ze względu na trudną sytuację na lokalnym rynku pracy (wysokie bezrobocie, przewagę zakładów pracy związanych z górnictwem, preferowanie przez pracodawców zatrudniania osób młodych).</p>	<p>Aktywizacja zawodowa osób 50+, działania zachęcające pracodawców do zatrudniania osób starszych – promocja idei zarządzania wiekiem w firmach.</p>
<p>Sytuacja materialna seniorów zależy od wykonywanej wcześniej pracy i wsparcia ze strony rodziny. W lepszej sytuacji są osoby otrzymujące emeryturę górniczą, gorszą sytuację materialną mają osoby samotny oraz chore. Trudna sytuacja finansowa ogranicza możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb (np. zakup leków) oraz uczestnictwo w życiu kulturalnym. Wśród badanych mieszkańców gminy w wieku powyżej 55 r.ż. 26% brakowało pieniędzy na płatne usługi medyczne, 18% - na lekarstwa przepisane przez lekarza, 19% - na obiad poza domem, a 16% na wyjścia do kina/ teatru lub inne rozrywki.</p>	<p>Wsparcie finansowe i rzeczowe osób w trudnej sytuacji materialnej. Angażowanie społeczności w akcje samopomocowe.</p> <p>Informowanie o bezpłatnej ofercie spędzania czasu wolnego skierowanej do osób starszych.</p>
<p>Wzrastające poczucie osamotnienia osób starszych wynikające z rozluźnienia więzi sąsiedzkich i kontaktów rodzinnych. Osoby po 55 roku życia rzadziej niż młodszy mieszkańcy gminy spędzają swój wolny czas spotykając się z ze znajomymi. Coraz więcej osób potrzebuje kontaktu, wsparcia emocjonalnego.</p> <p>Wśród osób starszych przeważa mało aktywny styl życia – mimo rozbudowanej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów w gminie większość nie korzysta z oferty organizacji, klubów, instytucji. Wynika to z wyuczonej biernej postawy (preferowanie oglądania tv), stereotypowego podejścia do starości (osoba starsza=zajmuje się wnukami) oraz barier psychologicznych (obawy przed opinią innych). Zaledwie 7% badanych mieszkańców po 55 r.ż. działa aktywnie w organizacjach pozarządowych, kołach parafialnych, radzie osiedla itp.</p>	<p>Działania na rzecz integracji środowiska osób starszych – kluby, grypy samopomocowe</p> <p>Kreowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w mediach, promocja „aktywnego starzenia się” oraz „aktywnej starości”</p> <p>Promowanie integracji międzypokoleniowej – wspólne spędzanie czasu przez dzieci, młodzież i seniorów umożliwiające wymianę wiedzy, doświadczenia</p>

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Najczęściej sytuacje problemowe wskazywane przez mieszkańców gminy Libiąż biorących udział w ankiecie telefonicznej dotyczyły problemów ze stanem zdrowia bliskich: 30% respondentów ma w rodzinie osobę chorą, 16% opiekuje się niesamodzielnym rodzicem, a 12% posiada niepełnosprawnego członka rodziny (małżonka, krewnego), dalsze 2% - niepełnosprawne dziecko.</p> <p>Niepełnosprawność, w opinii niepełnosprawnych, niesie ze sobą: wzrost wydatków, ograniczenie dochodów, pogorszenie sytuacji materialnej, brak pracy lub trudności w jej znalezieniu oraz ograniczenie uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym.</p>	<p>Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz bazy informacji gdzie na terenie gminy i powiatu mogą oni uzyskać wsparcie.</p>
<p>Widoczny jest mały udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym gminy, choć na przestrzeni ostatnich lat sytuacja ulega poprawie (coraz więcej osób niepełnosprawnych korzysta ze wsparcia organizacji i instytucji funkcjonujących w gminie i uczestniczy w działaniach przez nie organizowanych).</p> <p>Barierami w większej integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak wiedzy wśród mieszkańców gminy o niepełnosprawności, co przekłada się na postawę i nastawienie wobec osób niepełnosprawnych. W konsekwencji nierzadko zdarzają się sytuacje dyskryminacji osób niepełnosprawnych. • sposób mówienia o niepełnosprawności, często krzywdzący i stygmatyzujący osoby niepełnosprawne, utrwalający stereotypy (problem widoczny także wśród osób przedstawicieli instytucji wspierających osoby niepełnosprawne, np. w szkołach). 	<p>Edukowanie mieszkańców gminy na temat niepełnosprawności poprzez akcje informacyjne, włączanie się w ogólnopolskie i wojewódzkie kampanie. Zwrócenie uwagi na problem niepełnosprawności z wykorzystaniem mediów lokalnych (np. otwarcie stałej rubryki poświęconej problemom, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne), edukacja w szkołach.</p>
<p>Organizacje i instytucje wskazują na duże trudności z dotarciem do osób niepełnosprawnych i zachęceniem ich do włączenia się w działania organizacji i korzystania z wsparcia. Wynika to z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • barier wewnętrznych, psychologicznych – zamkniętej postawy, „braku odwagi” i niechęci do korzystania z pomocy • braku transportu dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy. 	<p>Szersze włączanie osób niepełnosprawnych w życie społeczne, działania służące przełamaniu barier wewnętrznych poprzez integrację – np. grupy samopomocowe.</p> <p>Promowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zapewnienie transportu dla osób niepełnosprawnych, obłożnie chorych (zwłaszcza w sytuacji konieczności korzystania z służby zdrowia), dostosowanie transportu miejskiego do możliwości osób niepełnosprawnych.</p>

<p>System oświaty w Libiążu stwarza możliwość edukacji dla dzieci niepełnosprawnych – istnieje szkoła integracyjna, choć pojawiły się zróżnicowane opinie (pozytywne i negatywne) odnośnie oceny jakości nauczania.</p> <p>Osoby niepełnosprawne mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Osoby niepełnosprawne, które mają pracę, mają często trudności z adaptacją w nowym miejscu oraz spotykają się z małym zrozumieniem pracodawców dla swojej sytuacji.</p>	<p>Tworzenie programów podnoszących kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych.</p> <p>Promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych.</p> <p>Organizacja wsparcia psychologicznego dla niepełnosprawnych podejmujących pracę (coaching, motywowanie, pomoc w rozwiązywaniu problemów).</p>
<p>Przestrzeń miejska jest w małym stopniu dostosowana do potrzeb niepełnosprawnych – występują bariery architektoniczne, m.in.: brak podjazdów, brak windy, ograniczenia architektoniczne (zbyt ciasne pomieszczenia, nieprzystosowane toalety). Częstym problemem jest także niedostawanie mieszkań osób niepełnosprawnych do ich potrzeb.</p>	<p>Dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych – niwelowanie barier architektonicznych.</p>
<p>Niewystarczający dostęp do informacji o istniejących możliwościach wsparcia, tj. jakie wsparcie mogą otrzymać osoby niepełnosprawne na terenie gminy i poza nią.</p>	<p>Stworzenie bazy informacyjnej dla osób niepełnosprawnych (informacje, jakie wsparcie mogą otrzymać osoby niepełnosprawne na terenie gminy i poza nią).</p>
<p>Problemy z uzyskaniem porady lekarskiej: trudny dostęp lub brak specjalistów i lekarzy, długie terminy na wizytę u specjalistów, braku domowych wizyt.</p>	<p>Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej dla osób niepełnosprawnych.</p>
<p>Bariera, z jakimi spotykają się instytucje i organizacje prowadząc działalność na rzecz niepełnosprawnych i przewlekle chorych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak funduszy na realizację działań • braki kadrowe, w przypadku organizacji obywatelskich – trudności ze znalezieniem wolontariuszy do współpracy • postawa roszczeniowa osób niepełnosprawnych – niechęć do zmiany swojej sytuacji. • Bariera biurokratyczne dot. przyznawania orzeczeń o niepełnosprawności. 	<p>Informowanie organizacji i instytucji o konkursach, w których można uzyskać dofinansowanie na realizację zadań.</p> <p>Promowanie wolontariatu w organizacjach i instytucjach, tworzenie szkolnych klubów wolontariusza.</p> <p>Zmiany systemowe dotyczące organizacji przyznawania orzeczeń o niepełnosprawności, uświadomienie urzędnikom konsekwencji podejmowanych decyzji i działań dla sytuacji osób niepełnosprawnych.</p>

SYTUACJA OPIEKUNÓW OSÓB ZALEŻNYCH

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Opieka nad osobami zależnymi ma bardzo duży wpływ na funkcjonowanie rodziny i sytuację opiekuna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w związku z chorobą, niepełnosprawnością obserwowany jest wzrost wydatków, ograniczenie dochodów, co w konsekwencji prowadzi do pogorszenia sytuacji materialnej rodziny; sytuacja finansowa opiekunów osób zależnych nie pozwala im na zatrudnienia dodatkowej pomocy; opiekunowie potrzebują wsparcia w codziennych czynnościach jak zakupy czy pomoc we wniesieniu/ zniesieniu osoby niepełnosprawnej • opiekunowie często nie są w stanie połączyć pracy zawodowej i opieki nad członkiem rodziny, dlatego rezygnują z pracy; ze względu na przedłużający się czas pozostawania bez zatrudnienia mają następnie problemy z powrotem na rynek pracy • opieka ma także wpływ na zdrowie, które jest często nadwyrężane przez codzienne obowiązki pielęgnacyjne • opieka nad niepełnosprawnym wpływa na kondycję psychiczną opiekunów; należy zatem objąć ich większym wsparciem psychicznym. • opieka często powoduje ograniczenie uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym, towarzyskim. 	<p>Wsparcie opiekunów w codziennych czynnościach np. przez rozwój usług opiekuńczych, włączenie wolontariuszy.</p> <p>Objęcie opiekunów wsparciem psychicznym, stworzenie grupy wsparcia dla opiekunów jednakże trzeba mieć na uwadze by zapewnić stosowną opiekę nad niepełnosprawnym w trakcie spotkania grup.</p>
<p>Opiekunowie osób zależnych wskazali na problemy w dostępie do informacji. Pojawiły się propozycje wyodrębnienia specjalnej komórki, która byłaby odpowiedzialna za udzielanie informacji. Co więcej należy położyć większy nacisk na pierwszy kontakt z opiekunami osób zależnych, by te wiedziały, do kogo mogą zgłosić się po wsparcie w trudnej sytuacji.</p>	<p>Stworzenie informatora dla opiekunów osób zależnych, z jakiego wsparcia na terenie gminy mogą skorzystać ich podopieczni (oferta różnych instytucji i organizacji) oraz jakie wsparcie może otrzymać sam opiekun.</p>
<p>Opiekunowie osób zależnych uczestniczący w badaniach korzystali tylko z pomocy finansowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu – zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Ankietowane nie wskazały żadnych innych instytucji, z których otrzymują wsparcie. Ponadto, nie wiedzą, gdzie jeszcze mogłyby się zwrócić o pomoc.</p>	

SYTUACJA RODZIN	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Przemiany modelu rodziny: na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest spadek liczby małżeństw, wzrost liczby rozwodów oraz wzrost liczby osób żyjących samotnie lub w związkach nieformalnych.</p> <p>W gminie dominuje tradycyjny model rodziny i podział obowiązków między rodzicami – kobiety częściej zajmują się wychowaniem dzieci i domem, nawet, jeśli podobnie jak mężczyźni wykonują pracę zawodową.</p>	<p>Promowanie wartości rodzinnych, dzieciności oraz partnerskich relacji w małżeństwie.</p>
<p>W gminie istnieją słabe warunki do godzenia życia zawodowego z wychowywaniem dzieci - brakuje żłobków publicznych, za mało jest miejsc w przedszkolach, godziny działania są niedostosowane do godzin pracy rodziców.</p>	<p>Poprawa dostępu do przedszkoli i żłobków – większa liczba miejsc, dopasowanie godzin funkcjonowania do potrzeb pracujących rodziców.</p>
<p>Odpowiedzi badanych pokazują bardzo optymistyczny obraz relacji rodzinnych – większość przyznaje, że codziennie lub kilka razy w tygodniu poświęca czas na rozmowy z dziećmi, wspólne spędzanie czasu poza domem i odrabianie lekcji. Czas poświęcany dzieciom 68% rodziców ocenia jako wystarczający, jednak co trzeci badany uważa, że spędza za mało czasu z dziećmi. Niezadowoleni z częstotliwości kontaktów z dziećmi są częściej mężczyźni niż kobiety.</p>	<p>Promowanie wspólnego, rodzinnego spędzania wolnego czasu (np. kampanie informacyjne, pikniki rodzinne). Pokreślenie aktywnej roli ojców w wychowywaniu dzieci.</p>
<p>Choć oferta spędzania czasu wolnego dla starszych dzieci i młodzieży w gminie jest stosunkowo szeroka, istnieją także bariery utrudniające korzystanie z tych działań: brak informacji/wiedzy o nich, problemy z dojazdem (konieczność dowożenia dzieci na zajęcia), nieatrakcyjność oferty dla części dzieci, niedostępność oferty w okresie wakacyjnym w świetlicach oraz odpłatność części zajęć. W gminie brakuje miejsc spotkań dla młodzieży.</p> <p>Brak zajęć i oferty spędzania czasu wolnego dla młodszych dzieci – poniżej 6 roku życia oraz rodzinnych form rozrywki/rekreacji.</p> <p>Brak miejsc do spędzania czasu z dziećmi – place zabaw są przede wszystkim w centrum Libiąża, brakuje ich na obrzeżach miasta i gminy, w parkach nie ma miejsc przystosowanych do potrzeb dzieci, brakuje także miejsc do wspólnego spędzania czasu przez dzieci i rodziców, np. kawiarni</p>	<p>Poprawa infrastruktury – więcej placów zabaw, miejsc do bezpiecznego spędzania czasu z dzieckiem, miejsc spotkań dla młodzieży.</p> <p>Tworzenie grup spotkań dla rodziców np. Kluby Rodziców, w których mogą uczestniczyć rodzice wraz z małymi dziećmi, aby wspólnie spędzić czas, wymieniać się doświadczeniami, problemami, poznać różne zabawy rozwijające dzieci itp.</p> <p>Organizacja oferty spędzania czasu wolnego dla rodziców z małymi dziećmi (do lat 6).</p>

<p>W badaniu ankietowym (CATI) rodzice bardzo rzadko przyznawali się do problemów opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi, jednak w opinii ekspertów (przedstawicieli instytucji wspierających rodziny) są one coraz częstsze i są związane z pogłębiającą się bezradnością rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i nieumiejętnością nawiązania kontaktu z dziećmi oraz brakiem czasu. Skutkuje to wzrastającą liczbą dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji wychowawczych – „Szkoły dla rodziców” pokazujące jak rozmawiać z dziećmi, budować relacje, rozwiązywać konflikty.</p> <p>Edukowanie rodziców odnośnie różnych zagrożeń oraz sposobów ich rozpoznawania i reagowania na nie (np. narkotyki, dopalacze, przemoc).</p> <p>Budowanie szerszej współpracy między szkołą a rodzicami - włączanie rodziców w życie szkoły.</p>
<p>Szczególnie odznacza się sytuacja rodzin wielodzietnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mają niższe dochody w przeliczeniu na członka rodziny • ze względu na trudną sytuację materialną, rodziny te często muszą zrezygnować z zaspokajania części potrzeb, np. wyjazdów na wakacje, wyjść do kina, na basen ze względu na wysokie koszty, które znacząco wzrastają w sytuacji posiadania większej liczby dzieci. W gminie nie ma polityki wspierania rodzin wielodzietnych np., przez system ulg • Podział obowiązków opiekuńczo-wychowawczych jest szczególnie trudny, gdy oboje rodziców łączy pracę zawodową z opieką na dziećmi, wtedy często starsze dzieci włączane są w opiekę nad młodszymi. 	<p>Wsparcie finansowe i rzeczowe dla rodzin wielodzietnych w trudnej sytuacji materialnej</p> <p>Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych dla rodzin w trudnej sytuacji mieszkaniowej.</p> <p>System zniżek dla rodzin wielodzietnych („Karta rodziny” - np. zniżki do kina, na basen, dofinansowanie wycieczek, biletów komunikacji miejskiej)</p>

SYTUACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Duża liczba osób bezrobotnych w gminie Libiąż – w połowie 2013r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych jako bezrobotni było 1063 mieszkańców gminy Libiąż. Osoby bezrobotne z gminy Libiąż stanowiły 15% wszystkich bezrobotnych w powiecie chrzanowskim. Bezrobocie w gminie systematycznie wzrasta od 2008r. (576 zarejestr. bezrobotnych). W stosunku do czerwca 2012r. liczba bezrobotnych wzrosła o 13%. W 2012 roku 299 mieszkańców gminy Libiąż korzystało ze wsparcia pomocy społecznej z powodu ubóstwa, a 244 z powodu bezrobocia; według mieszkańców gminy Libiąż uczestniczących w telefonicznym badaniu problemów społecznych (próba 371 mieszkańców), bezrobocie jest najbardziej widocznym problemem w gminie (średnia=4,48). Blisko 12% mieszkańców gminy biorących udział w badaniu CATI przyznało się do bycia osobom bezrobotną.</p>	<p>Wzmocnienie działań na rzecz ochrony osób zagrożonych bezrobociem i aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.</p>
<p>Duży udział kobiet wśród osób bezrobotnych – w 2012r., kobiety stanowiły blisko 61% bezrobotnych z gminy Libiąż; wysokie bezrobocie wśród kobiet jest związane ze specyfiką lokalnego rynku pracy oferującego zatrudnienie w zawodach typowo męskich oraz z sytuacją rodzinną – aż 30% osób uczestniczących w badaniu CATI jako przyczynę bezrobocia wskazało zajmowanie się gospodarstwem domowym, 16% pozostawanie na bezrobociu wiązało z brakiem miejsc pracy, a także trudną sytuacją rodzinną lub zdrowotną.</p>	<p>Zintensyfikowanie działań służących aktywizacji społeczno-zawodowej kobiet. Promowanie przedsiębiorczości wśród kobiet, zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej i korzystania ze wsparcia Powiatowego Urzędu Pracy.</p> <p>Popularyzowanie i wdrażanie rozwiązań ułatwiających godzenie życia rodzinnego i zawodowego.</p>
<p>Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych – w 2012r. w gminie Libiąż były 374 osoby długotrwale bezrobotne; długotrwale bezrobocie staje się często stylem życia wielu rodzin; dzieci, których rodzice przez lata byli bezrobotni przejmują wzory zachowań związane z bezradnością i uzależnieniem od świadczeń z pomocy społecznej. Blisko 70% mieszkańców biorących udział w badaniu CATI zadeklarowali, że są osobami bezrobotnymi.</p>	<p>Wdrożenie nowatorskich instrumentów aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu przeciwdziałania dziedziczeniu bezrobocia.</p> <p>Wzmocnienie działań służących reintegracji społecznej osób długotrwale bezrobotnych, rozszerzenie działalności klubu integracji społecznej.</p>

<p>Osoby bezrobotne obarczone są często różnymi deficytami – obniżone poczucie własnej wartości, brak pewności siebie, problemy w komunikacji. Bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, łączy się z wieloma innymi problemami w tym: zaburzeniami psychicznymi lub/i uzależnieniami. Zmiana sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy może być nieskuteczna lub utrudniona bez wsparcia służącego rozwiązaniu problemów, które towarzyszą bezrobociu lub leżą u jego podstaw. Osoby bezrobotne obarczone różnymi problemami, nawet jeśli znajdą zatrudnienie nie potrafią bez dodatkowego wsparcia prawidłowo funkcjonować na rynku pracy.</p>	<p>Położenie nacisku na reintegrację społeczną, niwelowanie deficytów psychospołecznych oraz rozwiązywanie problemów osób bezrobotnych.</p> <p>Zapewnienie wsparcia coachingowego osobom bezrobotnym także w początkowym etapie po powrocie na rynek pracy.</p>
<p>Niskie wykształcenie i kwalifikacje osób bezrobotnych – blisko połowa bezrobotnych z gminy Libiąż, to osoby bez wykształcenia średniego. 7% bezrobotnych biorących udział w Badaniu CATI przyznało, że przyczyną ich bezrobocia są zbyt małe kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe.</p>	<p>Wzmacnianie kwalifikacji osób bezrobotnych poprzez kursy, szkolenia, staże, wolontariat itp.</p>
<p>Mała dynamika tworzenia nowych miejsc pracy – w gminie Libiąż brakuje nowych miejsc pracy; Pod koniec sierpnia 2013r., na terenie gminy Libiąż działało 1765 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 228 spółek, 3 spółdzielnie i 1401 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W połowie 2013r., w całym powiecie chrzanowskim istniało 1287 wolnych miejsc pracy, zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy, co stanowi mniej niż 20% zapotrzebowania.</p>	<p>Zachęcanie pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy, ulgi dla pracodawców.</p>
<p>Dyskryminująca polityka zatrudnieniowa pracodawców – mniej stabilne miejsca pracy, zwłaszcza dla kobiet – oferty agencyjne, krótkoterminowe; doświadczenie jest jednym z ważniejszych czynników warunkujących zdobycie pracy; brak szacunku dla osób bezrobotnych poszukujących pracy; o przyjęciu do pracy decydują często znajomości, dokumenty aplikacyjne często nie są rozpatrywane.</p>	<p>Edukowanie pracodawców w zakresie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych; uwrażliwianie pracodawców na problem bezrobocia.</p>
<p>Niewystarczająca współpraca instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji społeczno-zawodowej – niewystarczająca współpraca na linii PUP-OPS, brak systematycznej współpracy z pracodawcami.</p>	<p>Zacieśnienie współpracy na linii PUP-OPS – wymiana informacji, uzupełnianie się oferty wsparcia;; nawiązanie współpracy z pracodawcami, organizacja targów pracy.</p>

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Niski poziom aktywności społecznej i obywatelskiej – spośród 371 mieszkańców gminy Libiąż, biorących udział w telefonicznym badaniu problemów społecznych, zaledwie nieco ponad 4% przyznało, że w swoim wolnym czasie angażuje się działania związane z aktywnością społeczną i obywatelską – działa w stowarzyszeniu/fundacji parafialnej czy radzie osiedla; zaangażowanie społeczne i obywatelskie deklarowały zwykle osoby powyżej 55 roku życia; niska aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców, jest zdaniem osób uczestniczących w badaniu CATI drugim najpoważniejszym, po bezrobociu, problemem społecznym w gminie Libiąż (średnia 4.06).</p>	<p>Budowanie świadomości społecznej i obywatelskiej mieszkańców, budzenie poczucia odpowiedzialności za swoje otoczenie i dbałości o dobro wspólne.</p> <p>Promowanie postaw prospołecznych i tworzenie warunków do rozwoju aktywności mieszkańców m.in. poprzez wspieranie tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych.</p>
<p>Niski poziom zaangażowania w sprawy miasta/gminy oraz osiedla sołectwa - ponad połowa mieszkańców uczestniczących w badaniu telefonicznym (blisko 55%) nie angażuje się w sprawy miasta/gminy; duże bądź bardzo duże zaangażowanie zadeklarowało mniej niż 10% badanych.</p> <p>Blisko 46% ankietowanych mieszkańców gminy Libiąż w ogóle nie angażuje się w sprawy dotyczące swojego osiedla lub sołectwa; duże lub bardzo duże zaangażowanie deklaruje blisko 14% badanych.</p> <p>Tylko niecałe 10% mieszkańców biorących udział w badaniu CATI słyszało o działaniach Ośrodka Pomocy Społecznej służących budzeniu aktywności wszystkich mieszkańców. Ponad połowa badanych – 52% kojarzy Ośrodek z przyznawaniem zasiłków.</p>	<p>Popularyzowanie wśród mieszkańców różnych form aktywności społecznej i obywatelskiej m.in. poprzez Działalność Punktu Aktywności Obywatelskiej.</p> <p>Wykorzystywanie na szerszą skalę pracy metodą organizowania społeczności lokalnej.</p> <p>Diagnozowanie problemów i potrzeb mieszkańców.</p>
<p>Brak poczucia wpływu na to, co dzieje się w środowisku lokalnym - 65% mieszkańców uczestniczących w telefonicznym badaniu problemów społecznych przyznało, że nie ma żadnego wpływu na to co dzieje się w ich mieście/gminie; duży lub bardzo duży wpływ odczuwa tylko nieco ponad 5% badanych; 60% badanych mieszkańców przyznało, że nie ma żadnego wpływu na to co dzieje się na ich osiedlu lub sołectwie; posiadanie dużego lub bardzo dużego wpływu zadeklarowało 7% badanych.</p>	<p>Angażowanie mieszkańców gminy w rozwiązywanie problemów społecznych</p> <p>Tworzenie warunków do aktywności mieszkańców – wdrażanie instrumentów stymulujących aktywność np. mechanizmu inicjatywy lokalnej, budowanie grup obywatelskich.</p> <p>Konsultowanie z mieszkańcami pomysłów zmian wpływających na życie mieszkańców.</p>

<p>Słaba integracja mieszkańców, rozluźnienie więzi rodzinnych, sąsiedzkich, brak miejsc służących integracji mieszkańców.</p>	<p>Wzmocnienie działań służących integracji mieszkańców poprzez organizację imprez lokalnych, pikników rodzinnych, akcji samopomocowych.</p>
<p>Najmniej aktywną grupą społeczną jest młodzież; młodzi ludzie nie chcą angażować się w życie społeczne, nie interesują się sprawami, które ich bezpośrednio nie dotyczą, mają konsumpcyjne nastawienie, brak im autorytetów. Młodzież nie angażuje się w wolontariat, niewiele wie o wolontariacie. Młodzi ludzie wskazują, że w gminie nie ma dla nich przestrzeni, nie ma miejsca, gdzie młodzież mogłaby się spotykać, a oferta spędzania czasu wolnego nie jest adekwatna do potrzeb młodzieży.</p>	<p>Wzmocnienie działań na rzecz aktywizacji młodzieży.</p> <p>Promocja wolontariatu wśród młodzieży, kształtowanie liderów młodzieżowych.</p> <p>Stworzenie w gminie przestrzeni dla młodzieży – miejsca, gdzie młodzież mogłaby się spotykać i konstruktywnie spędzać swój wolny czas. Zaangażowanie młodych ludzi w kreowanie ich przestrzeni i dbałości o miejsce dla młodych.</p> <p>Diagnozowanie problemów i potrzeb młodzieży, konsultowanie z młodzieżą pomysłów na działania skierowane do ludzi młodych i ofertę spędzania czasu wolnego.</p>

UZALEŻNIENIA I ZACHOWANIA ASPOŁECZNE

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Problem uzależnienia od alkoholu - mieszkańcy gminy Libiąż, którzy uczestniczyli w telefonicznym badaniu problemów społecznych CATI (próba 371 mieszkańców), wskazali alkoholizm, jako jeden z trzech najbardziej nasilonych problemów w społeczności w gminie. Problem ten był również sygnalizowany przez osoby uczestniczące w badaniach jakościowych. Szacuje się, że problem uzależnienia od alkoholu dotyczy ok. 440 mieszkańców gminy Libiąż. Zjawisko uzależnienia od alkoholu nie było przedmiotem szczegółowych badań prowadzonych na potrzeby tworzenia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, z uwagi na zaplanowane w gminie badanie pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych”. Wnioski z tego obszaru opierają się zatem na doświadczeniu ekspertów pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.</p>	<p>Wzmocnienie działań w celu przeciwdziałania alkoholizmowi i rozwiązywania problemów alkoholowych.</p> <p>Edukowanie mieszkańców w zakresie uzależnień i form pomocy.</p> <p>Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.</p> <p>Wsparcie dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin.</p> <p>Doskonalenie współpracy służb na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i niwelowaniu skutków alkoholizmu.</p>
<p>Narkomania – mieszkańcy uczestniczący w badaniu CATI dostrzegali problem narkomanii w środowisku, ale nie przypisywali mu dużej skali. Eksperti, którzy brali udział w badaniu jakościowym zwracali uwagę na słabe rozpoznanie problemu, brak szczegółowych danych opisujących zjawisko.</p>	<p>Diagnozowanie skali i specyfiki problemu wśród mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych.</p> <p>Edukowanie mieszkańców nt. problemu narkomanii.</p> <p>Realizacja działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.</p> <p>Wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin.</p> <p>Budowanie współpracy na rzecz przeciwdziałania narkomanii.</p>
<p>Przemoc w rodzinie – w badaniu telefonicznym mieszkańcy gminy w słabym stopniu dostrzegali występowanie problemu w rodzinach; jednak w badaniu ankietowym dotyczącym problemu przemocy w rodzinie, w którym uczestniczyło 224 osoby, blisko 45% badanych wskazało, że zna ze słyszenia lub widzenia rodziny z gminy Libiąż, w których dochodzi do przemocy. Wielu mieszkańców prawidłowo identyfikuje zachowania o charakterze przemocy; zdecydowana większość badanych - ponad 80% zgadza się ze stwierdzeniami, że trzeba reagować na przemoc w rodzinie, ale aż 39% badanych, którzy przyznali, że znają rodziny z gminy Libiąż, w których dochodzi do przemocy, nigdy nie podejmowało żadnej reakcji</p>	<p>Profilaktyka przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej.</p> <p>Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.</p> <p>Wzmocnienie skuteczności procedur interwencyjnych i działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>Zwiększenie efektywności współpracy służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy.</p>

Brak poczucia bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, brak dbałości o dobro wspólne - 11% badanych przyznało, że dotyka ich problem niskiego komfortu w miejscu zamieszkania związany z konfliktami sąsiedzkimi, patologią lub wandalizmem. Przedstawiciele instytucji/organizacji pracujących z młodzieżą, którzy uczestniczyli w badaniach jakościowych wskazali na **występowanie problemu agresji i wandalizmu wśród młodzieży**

Wzmocnienie działań w celu **zwiększenia bezpieczeństwa i porządku w przestrzeni publicznej**

Edukowanie mieszkańców w zakresie potencjalnych zagrożeń i sposobów reagowania

Wzmacnianie wrażliwości społecznej i odpowiedzialności mieszkańców

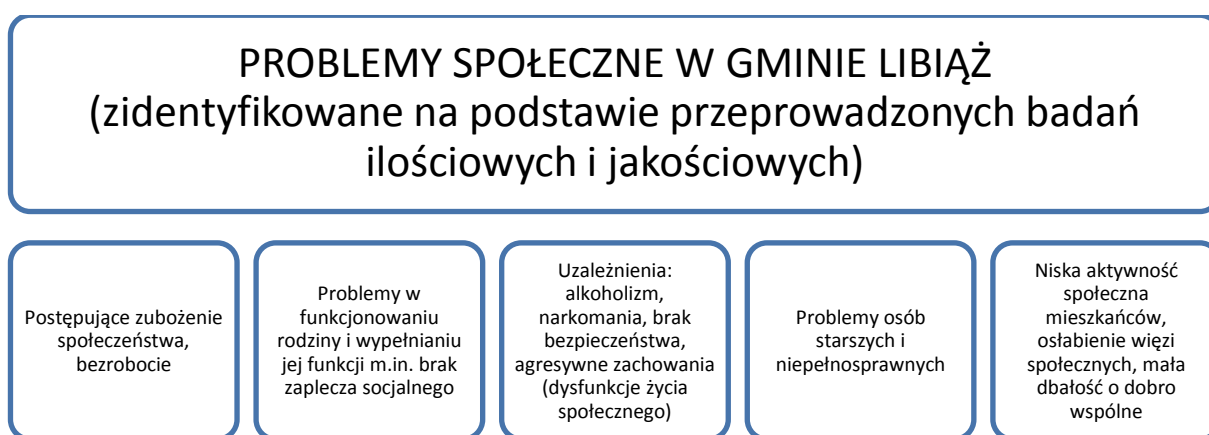
Tworzenie bezpiecznych warunków do życia i aktywności mieszkańców.

ROZDZIAŁ 3. PLAN STRATEGICZNY

3.1. PRIORYTETY W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE LIBIĄŻ

Wnioski i rekomendacje z badań diagnozujących problemy społeczne zaprezentowane w podrozdziałach stały się punktem wyjścia do prac Grupy Roboczej ds. Strategii. Na ich podstawie członkowie grupy wyodrębnili 5 głównych obszarów problemowych, które zaprezentowano na rysunku 12.

RYSUNEK 2.

3.2. MISJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

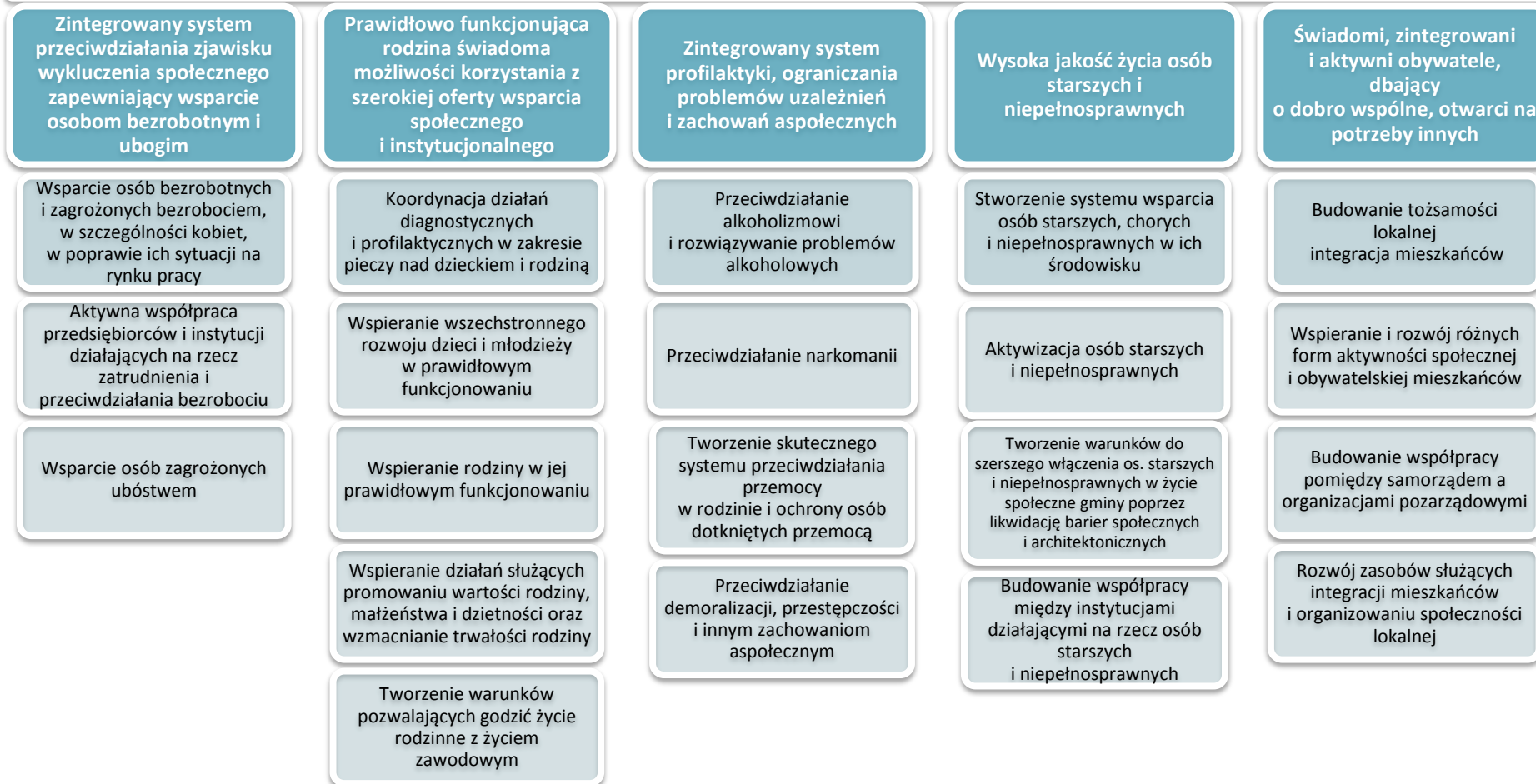
W Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014-2020 określono misję będącą głównym celem polityki społecznej gminy Libiąż. Misja precyzuje, jaki powinien być wizerunek gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat oraz jakie są priorytety w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców. Działania te zmierzają do optymalnego rozwoju gminy.

Biorąc pod uwagę diagnozę społeczną gminy oraz wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych z mieszkańcami gminy wskazano potrzebę sformułowania następującej misji:

**„GMINA LIBIĄŻ – ATRAKCYJNA,
NOWOCZESNA, PRZYJAZNA, ZAPEWNIAJĄCA
BEZPIECZEŃSTWO I ZASPAKAJAJĄCA
POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW,
SZANUJĄCA TRADYCJĘ, ZACHĘCAJĄCA DO
AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ
I OBYWATELSKIEJ”**

Diagnoza i analiza sytuacji gminy Libiąż wraz z przeprowadzonymi badaniami jakościowymi i ilościowymi oraz konsultacjami z mieszkańcami gminy pozwoliły na wyodrębnienie pięciu celów strategicznych i kierunków działań. Przedstawiono je zbiorczo na rysunku 17.

CELE STRATEGII I KIERUNKI INTERWENCJI

**CEL STRATEGICZNY 1: ZINTEGROWANY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU WYKLUCZENIA
SPOŁECZNEGO ZAPEWNIAJĄCY WSPARCIE OSOBOM BEZROBOTNYM I UBOGIM.**

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, w szczególności kobiet, w poprawie ich sytuacji na rynku pracy.				
1.1.1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych poprzez organizację szkoleń, kursów i staży zawodowych.	Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba zorganizowanych kursów Liczba zorganizowanych staży zawodowych Liczba uczestników Liczba osób, które podniosły kwalifikacje lub kompetencje
1.1.2. Reintegracja zawodowa osób bezrobotnych poprzez indywidualne poradnictwo zawodowe, warsztaty grupowe w KIS.	Ośrodek Pomocy Społecznej- Klub Integracji Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba indywidualnych porad zawodowych, Liczba warsztatów grupowych w KIS Liczba uczestników warsztatów Liczba osób, które podjęły pracę

<p>1.1.3. Reintegracja społeczna osób bezrobotnych, w szczególności długotrwale bezrobotnych, poprzez prowadzenie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego oraz grup wsparcia w Klubie Integracji Społecznej.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS</p>	<p>Liczba porad psychologicznych, terapeutycznych, Liczba grup wsparcia, Liczba uczestników, Liczba osób (bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych), które wzmocniły kompetencje psychospołeczne</p>
<p>1.1.4. Wprowadzanie nowych metod pracy przeznaczonych do reintegracji zawodowej osób bezrobotnych.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS</p>	<p>Liczb nowych metod pracy, Liczba osób uczestniczących</p>
<p>1.1.5. Wsparcie osób powracających na rynek pracy przez trenera zatrudnienia wspieranego.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS</p>	<p>Liczba osób korzystających ze wsparcia trenera zatrudnienia wspieranego, Liczba osób, które znalazły zatrudnienie</p>

<p>1.1.6. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej w zakresie prowadzenia aktywizacji zawodowej</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Libiąż, jednostki organizacyjne Gminy Libiąż, Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS,</p>	<p>Liczba instytucji/organizacji, z którymi podjęto współpracę, Liczba wspólnych projektów/inicjatyw na rzecz aktywizacji zawodowej. Liczba osób zatrudnionych do prac społecznie użytecznych/ robót publicznych/ prac interwencyjnych</p>
<p>1.1.7. Organizowanie spotkań integracyjnych zapewniających wszechstronny rozwój dla osób bezrobotnych i ich rodzin.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe.</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS, Program Rozwoju Bibliotek</p>	<p>Liczba spotkań integracyjnych</p>
<p>1.1.8. Poszerzenie działalności Klubu Integracji Społecznej w sołectwach</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS</p>	<p>Liczba działań na rzecz aktywizacji zawodowej w sołectwach</p>

1.2. Aktywna współpraca przedsiębiorców i instytucji działających na rzecz zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu.				
1.2.1. Diagnozowanie potrzeb lokalnych pracodawców w zakresie zatrudniania pracowników.	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba diagnoz potrzeb pracodawców z gminy
1.2.2. Informowanie pracodawców o działalności Klubu Integracji Społecznej i możliwościach zatrudnienia beneficjentów działań Klubu.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba informacji przekazanych pracodawcom Liczba osób zatrudnionych przez pracodawców
1.2.3. Promowanie i wspieranie powstawania podmiotów ekonomii społecznej, m.in. spółdzielni socjalnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba działań promocyjno-informacyjnych Liczba konsultacji. Liczba szkoleń dla zainteresowanych
1.2.4. Promowanie zatrudnienia wspieranego z zaangażowaniem lokalnych przedsiębiorców.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba inicjatyw promujących zatrudnienie wspierane Liczba zorganizowanych form zatrudnienia wspieranego

1.2.5. Oddziaływanie na pracodawców w celu kształtowania postaw zatrudnienia przyjaznego pracownikom.	Gmina Libiąż	1 raz w roku	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba inicjatyw wyróżniających pracodawców Liczba pracodawców biorących udział w inicjatywach
1.3. Wsparcie osób zagrożonych ubóstwem.				
1.3.1. Poprawa sytuacji bytowej osób zagrożonych ubóstwem poprzez objęcie ich pracą socjalną z wykorzystaniem różnych metod i technik, w tym kontraktów socjalnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba osób zagrożonych ubóstwem objętych pracą socjalną. Liczba kontraktów socjalnych.
1.3.2. Wsparcie osób zagrożonych ubóstwem pomocą finansową, rzeczową i poradnictwem specjalistycznym.	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, zespoły charytatywne, Świetlica Środowiskowa	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba osób zagrożonych ubóstwem korzystających z pomocy finansowej / rzeczowej / poradnictwa specjalistycznego. Liczba zorganizowanych akcji pomocowych.
1.3.3. Zapewnienie lokalu osobom i rodzinom zagrożonym bezdomnością poprzez zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych gminy Libiąż.	Gmina Libiąż	Do 2020 roku na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba mieszkań socjalnych.

<p>1.3.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie pomocy osobom zagrożonym ubóstwem.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS</p>	<p>Liczba działań zrealizowanych we współpracy</p>
--	--	-------------------	---	--

CEL STRATEGICZNY 2: PRAWIDŁOWO FUNKCJONUJĄCA RODZINA ŚWIADOMA MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z SZEROKIEJ OFERTY WSPARCIA SPOŁECZNEGO I INSTYTUCJONALNEGO.

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźnik
2.1. Koordynacja działań diagnostycznych i profilaktycznych w zakresie pieczy nad dzieckiem i rodziną.				
2.1.1. Diagnozowanie sytuacji dziecka i rodziny na terenie gminy Libiąż.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba badań/analiz
2.1.2. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodzin w zakresie diagnozy zagrożeń opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeb udzielania wsparcia.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe (pedagodzy), kuratorzy sądowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne, w tym z EFS	Liczba rodzin, które zostały objęte działaniami w ramach współpracy.
2.1.3. Kontynuowanie i rozwój pracy asystenta rodziny w celu osiągnięcia przez rodzinę zagrożoną pozbawienia praw	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów,	Liczba asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych

rodzicielskich odpowiedniego poziomu stabilności życiowej, które umożliwi jej wychowanie dzieci.	Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, Placówki opiekuńczo-wychowawcze		środki zewnętrzne, w tym z EFS	wspieraniem asystenta. Liczba rodzin usamodzielnionych. Liczba dzieci powracających do środowiska rodzinnego.
2.1.4. Opracowanie i wdrażanie 3-letnich Gminnych Programów Wspierania Rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlica Środowiskowa	Co 3 lata	Środki własne gminy	Liczba opracowanych i wdrażanych programów Liczba działań podjętych w ramach programów.
2.2. Wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży w prawidłowym funkcjonowaniu.				
2.2.1. Wdrażanie zajęć i programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych.	Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, spółdzielnia mieszkaniowa	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba zajęć i programów. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach i programach.
2.2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze, pozalekcyjne.	Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, Ośrodek Pomocy Społecznej (Punkt Aktywności Obywatelskiej)	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba zajęć wyrównawczych, pozalekcyjnych. Liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych, pozalekcyjnych

<p>2.2.3. Zapewnienie bezpłatnego lub dofinansowanego uczestnictwa w koloniach i półkoloniach dzieciom z rodzin najuboższych.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, organizacje pozarządowe, spółdzielnie mieszkaniowe, Kościoły i związki wyznaniowe</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba zorganizowanych kolonii i półkolonii. Liczba dzieci uczestniczących w koloniach i półkoloniach.</p>
<p>2.2.4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do pozalekcyjnej edukacji informatycznej i zasobów Internetu.</p>	<p>Świetlica Środowiskowa, Miejska Biblioteka Publiczna, Ośrodek Pomocy Społecznej - Punkt Aktywności Obywatelskiej, placówki oświatowe</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba osób korzystających z dostępu do komputera/Internetu Liczba zajęć pozalekcyjnych z zakresu edukacji informatycznej</p>
<p>2.2.5. Kształtowanie i rozwój umiejętności społecznych dzieci i młodzieży poprzez organizowanie warsztatów i działań.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej- Klub Integracji Społecznej, Punkt Aktywności Obywatelskiej, Świetlica Środowiskowa</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba zorganizowanych warsztatów i działań Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach i działaniach</p>
<p>2.2.6. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi poprzez zwiększenie uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach poszczególnych</p>	<p>Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba rodziców zaangażowanych w działania placówek.</p>

placówek.				
2.2.7. Zwiększenie dostępności do istniejących placówek edukacyjnych, kulturalnych, obiektów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Gmina Libiąż, Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury, placówki oświatowe, Kluby sportowe.	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty placówek edukacyjnych, kulturalnych, obiektów sportowo-rekreacyjnych. Liczba imprez zorganizowanych przez placówki.
2.3 Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.				
2.3.1. Edukowanie rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Ośrodek pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki własne współrealizatorów	Liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców. Liczba rodziców uczestniczących w działaniach edukacyjnych.
2.3.2. Zapewnienie wsparcia specjalistycznego w tym, m.in. psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin poprzez utworzenie Punktu Wsparcia Dziecka i Rodziny w Gminie Libiąż.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż.	Do 2020 roku	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych. Liczba rodzin korzystających z porad

				w Punkcie
2.3.3. Zapewnienie pomocy rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej poprzez prowadzenie pracy socjalnej, mediacji, terapii, poradnictwa i konsultacji.	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki własne współrealizatorów	Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba osób korzystających z terapii, poradnictwa i konsultacji. Liczba osób korzystających z mediacji.
2.3.4. Prowadzenie poradnictwa, grup wsparcia dla rodziców mających problemy opiekuńczo-wychowawcze w celu odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, , placówki oświatowe, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki własne współrealizatorów	Liczba grup wsparcia. Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia i korzystających z porad.
2.4 Wspieranie działań służących promowaniu wartości rodziny, małżeństwa i dzieciństwa oraz wzmacnianie trwałości rodziny.				
2.4.1. Promowanie pozytywnych wzorców i wartości rodzinnych.	Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba inicjatyw promujących pozytywne wzorce i wartości rodzinne

<p>2.4.2. Edukacja społeczna na rzecz budowania pozytywnego wizerunku rodziny poprzez organizowanie konferencji, kampanii społecznych, warsztatów psychodeukacyjnych.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, Kościoły i związki wyznaniowe, grupy parafialne</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba zorganizowanych konferencji, kampanii społecznych, warsztatów psychodeukacyjnych</p> <p>Liczba uczestników konferencji, kampanii społecznych, warsztatów psychodeukacyjnych</p>
<p>2.4.3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną poprzez organizowanie imprez i działań środowiskowych realizowanych w ramach Centrum Aktywności Lokalnej i Programu Aktywności Lokalnej.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, Libiąskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna Biblioteka, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Policja</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba zorganizowanych imprez i działań Programu Aktywności Lokalnej</p> <p>Liczba organizacji i instytucji współpracujących w realizacji imprez i działań Centrum Aktywności Lokalnej/Programu Aktywności Lokalnej</p>
<p>2.4.3. Promowanie wspólnego, rodzinnego spędzania wolnego czasu poprzez organizowanie grup, spotkań dla rodziców np. działań w Punkcie Aktywności</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury, Świetlica</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba zorganizowanych grup / spotkań dla rodziców / działań w Punkcie Aktywności</p>

Obywatelskiej.	Środowiskowa, organizacje pozarządowe			Obywatelskiej
2.4.4. Zapewnienie wsparcia rodzinom wielodzietnym w dostępie do płatnej oferty, np. usługowej kulturalno- sportowej Gminy poprzez system zniżek np. „Karta Rodziny”	Gmina Libiąż, partnerzy biznesowi	Do roku 2020 na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki własne współrealizatorów	Liczba rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia w postaci systemu zniżek
2.5. Tworzenie warunków pozwalających godzić życie rodzinne z życiem zawodowym.				
2.5.1. Lepszy dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 – utworzenie żłobka, klubów dziecięcych lub wsparcie opiekuna dziennego.	Gmina Libiąż	Do roku 2020 na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych Liczba opiekunów dziennych
2.5.2. Zwiększenie dostępności do opieki przedszkolnej poprzez np. zwiększenie liczby miejsc dla dzieci w przedszkolach, wydłużenie godzin działania przedszkoli,	Gmina Libiąż	Do roku 2020 na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba miejsc przedszkolach Odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną
2.5.3. Organizowanie kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje kobiet pozostających bez pracy po urlopie macierzyńskim/ wychowawczym	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki własne współrealizatorów	Liczba kursów i szkoleń. Liczba kobiet, które ukończyły kursy i szkolenia
2.5.4. Poszerzenie oferty świetlic szkolnych i środowiskowych, w tym utworzenie filii	Gmina Libiąż, placówki oświatowe, Świetlica	2014r.- 2016 r.	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w	Liczba świetlic szkolnych Liczba świetlic

Świetlice Środowiskowej w sołectwach	Środowiskowa.		tym EFS	środowiskowych Liczba miejsc w świetlicach
--------------------------------------	---------------	--	---------	--

CEL STRATEGICZNY 3: ZINTEGROWANY SYSTEM PROFILAKTYKI, OGRANICZANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I ZACHOWAŃ ASPOŁECZNYCH.

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
3.1. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozwiązywanie problemów alkoholowych				
3.1.1. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Libiąskie Centrum Kultury, Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Raz na rok	Środki własne gminy	
3.1.1.1. Informowanie i edukowanie nt. uzależnienia od alkoholu, narkomanii, problemów związanych z uzależnieniami oraz form pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych i ich rodzin.	Gmina Libiąż, Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacja AA, policja	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba kampanii informacyjnych. Liczba inicjatyw edukacyjnych.

<p>3.1.1.2. Realizacja programów profilaktycznych oraz zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia</p>	<p>Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, organizacje pozarządowe, Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury.</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba programów profilaktycznych.</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programów profilaktycznych.</p> <p>Liczba godzin zajęć promujących zdrowy tryb życia.</p> <p>Liczba uczestników zajęć.</p>
<p>3.1.1.3. Udzielanie pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu</p>	<p>Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grupy AA, służba zdrowia, poradnia leczenia uzależnień</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba dostępnych form pomocy: terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracyjnej.</p> <p>Liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.</p>
<p>3.1.1.4. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej rodzinom z problemem alkoholowym, w tym pomocy służącej ochronie przed przemocą w rodzinie</p>	<p>Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba konsultacji: prawnych, psychologicznych</p> <p>Liczba rodzin objętych pracą socjalną</p>

	Alkoholowych, organizacje AA.			Liczba osób odwiezionych do izby wytrzeźwień
3.1.1.5. Wspieranie instytucji, organizacji i osób fizycznych w realizacji działań służących przeciwdziałaniu alkoholizmowi i rozwiązywaniu problemów alkoholowych	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba instytucji/ organizacji/ osób korzystających ze wsparcia w związku z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i rozwiązywaniem problemów alkoholowych Liczba środków finansowych przeznaczonych
3.2. Przeciwdziałanie narkomanii				
3.2.1. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, w tym:	Placówki oświatowe. Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury	Raz na rok	Środki własne gminy,	
3.2.1.1. Informowanie i edukowanie mieszkańców gminy nt. uzależnienia od narkotyków oraz form pomocy dla osób	Gmina Libiąż, Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej,	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba kampanii informacyjnych.

zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych i ich rodzin	Libiąskie Centrum Kultury, policja			Liczba inicjatyw edukacyjnych.
3.2.1.2. Realizowanie programów profilaktycznych i zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży promujący zdrowy styl życia wolny od narkotyków	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba programów profilaktycznych. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programów profilaktycznych. Liczba godzin zajęć promujących zdrowy tryb życia. Liczba uczestników zajęć.
3.2.1.3. Udzielanie pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracja osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem	Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, grupy AA, poradnia leczenia uzależnień	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba dostępnych form pomocy: terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracyjnej. Liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.
3.2.1.4. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej rodzinom z	Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa,	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba konsultacji: prawnych, psychologicznych.

problemem uzależnienia od narkotyków	organizacje pozarządowe, policja			Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
3.2.1.5. Wspieranie instytucji, organizacji i osób fizycznych w realizacji działań służących przeciwdziałaniu narkomanii	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba instytucji/ organizacji/ osób korzystających ze wsparcia w związku z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Liczba środków finansowych przeznaczonych.
3.3. Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób dotkniętych przemocą				
3.3.1. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób doznających Przemocy, w tym:	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Służba Zdrowia	Co trzy lata	Środki własne gminy,	
3.3.1.1. Systematyczne diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym	Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba przeprowadzonych badań/analiz
3.3.1.2. Informowanie i edukowanie nt. problemu przemocy w rodzinie oraz form	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa,	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne	Liczba kampanii

pomocy dla osób dotkniętych i zagrożonych przemocą	Gmina Libiąż, Kuratorzy.		realizatorów	informacyjnych. Liczba inicjatyw edukacyjnych.
3.3.1.3. Modelowanie prawidłowych relacji rodzinnych oraz opiekuńczych-wychowawczych funkcji rodziny poprzez programy i zajęcia skierowane do rodzin zagrożonych przemocą (mediacje rodzinne, warsztaty dla rodziców i opiekunów)	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba programów skierowanych do rodzin. Liczba rodzin korzystających z: warsztatów/ mediacji.
3.3.1.4. Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. z zakresu radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba realizowanych programów profilaktycznych. Liczba godzin zajęć. Liczba dzieci i młodzieży korzystających.
3.3.1.5. Realizacja procedury Niebieskie Karty	Placówki oświatowe, Służba zdrowia, Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja.	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba niebieskich kart. Liczba służb realizujących procedurę. Liczba spraw rozpatrywanych przez grupy robocze i zespół interdyscyplinarny.

<p>3.3.1.6. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej dla osób doznających przemocy oraz zagrożonych przemocą, w tym zapewnianie schronienia</p>	<p>Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Libiąż.</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba konsultacji prawnych/ psych/ pedagogicznych.</p> <p>Liczba rodzin objętych pracą socjalną.</p> <p>Liczba osób umieszczonych w placówkach dla osób doznających przemocy w rodzinie.</p> <p>Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.</p>
<p>3.3.1.7. Podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, służących powstrzymaniu przemocy w rodzinie, z wykorzystaniem dostępnych instrumentów prawnych</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Libiąż, Policja, Sąd.</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.</p> <p>Liczba osób zobowiązanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.</p> <p>Liczba wydanych zakazów zbliżenia się do</p>

				rodziny i nakazów opuszczenia rodziny.
3.3.1.8. Wzmacnianie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez działanie w ramach zespołu interdyscyplinarnego oraz podnoszenie kwalifikacji służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Sąd, Służba zdrowia	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba spotkań Zespołu interdyscyplinarnego. Liczba szkoleń interdyscyplinarnych. Liczba szkoleń resortowych.
3.4. Przeciwdziałanie demoralizacji, przestępczości i innym zachowaniom aspołecznym				
3.4.1. Informowanie i edukowanie nt. potencjalnych zagrożeń, bezpiecznych zachowań i sposobów reagowania na wykroczenia w przestrzeni publicznej	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Miejska Biblioteka Publiczna, Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba kampanii. Liczba inicjatyw edukacyjnych.
3.4.2. Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży z zakresu bezpieczeństwa	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Miejska Biblioteka Publiczna, Policja, Libiąskie Centrum Kultury	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba programów skierowanych do rodzin. Liczba dzieci/młodzieży korzystających z: warsztatów/ mediacji.
3.4.3. Zapewnienie atrakcyjnej oferty umożliwiającej konstruktywne spędzanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze	Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, Gmina Libiąż, Miejska	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w	Liczba form, Liczba ofert,

środowisk zagrożonych	Biblioteka Publiczna, Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej, Libiąskie Centrum Kultury		tym EFS	
3.4.4. Wspieranie instytucji, organizacji działających na rzecz bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba instytucji/ organizacji korzystających ze wsparcia w związku z Liczba środków finansowych przeznaczonych

CEL STRATEGICZNY 4: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
4.1. Stworzenie systemu wsparcia osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w ich środowisku.				
4.1.1 Stworzenie i aktualizowanie bazy informacyjnej na temat uprawnień oraz form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie pomocy usługowej, pielęgniarstwa, rehabilitacyjnej, finansowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Stowarzyszenia i Fundacje, Związki Emerytów i Rencistów	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba aktualizacji bazy
4.1.2. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o uprawnieniach, ulgach związanych z wiekiem lub niepełnosprawnością.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Stowarzyszenia i Fundacje, Związki Emerytów i Rencistów	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki własne współorganizatorów	Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych. Liczba rozdystrybuowanych ulotek/informatorów Liczba spotkań informacyjnych.
4.1.3. Promocja i rozwój środowiskowych form opieki: opieki domowej, grupy samopomocowej, rodzinne domy pomocy, mieszkania chronione.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba funkcjonujących środowiskowych form opieki: <ul style="list-style-type: none"> • opieki domowej, • grupy samopomocowej,

				<ul style="list-style-type: none"> rodzinne domy pomocy, mieszkania chronione. <p>Liczba osób korzystających:</p> <ul style="list-style-type: none"> z pomocy opiekunek domowych, grup samopomocowych, rodzinnych domów pomocy mieszkań chronionych.
4.1.4. Stworzenie na terenie gminy Centrum Usług Socjalnych (Dom Dziennego Pobytu, usługi opiekuńcze, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, bar mleczny)	Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Do roku 2020 na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, PEFRON	Liczba osób korzystających z Centrum Usług Socjalnych.
4.1.5. Zwiększenie środków na umieszczanie osób starszych, niepełnosprawnych w Domach Pomocy Społecznej	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy,	<p>Kwota środków finansowych przeznaczonych na umieszczanie osób starszych, niepełnosprawnych w Domach Pomocy Społecznej.</p> <p>Liczba osób starszych /</p>

				niepełnosprawnych umieszczonych w DPS.
4.1.6. Zapewnienie wsparcia w formie finansowej i rzeczowej zgodnie z systematycznie diagnozowanymi potrzebami	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, zespoły charytatywne	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba osób starszych / niepełnosprawnych otrzymujących: <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie finansowe • wsparcie rzeczowe
4.1.7. Zapewnienie wsparcia i pomocy dla osób opiekujących się osobami chorymi i niepełnosprawnymi poprzez: tworzenie grup wsparcia/samopomocowych, porady psychologiczne, organizowanie szkoleń/warsztatów, przyznawanie świadczeń pielęgnacyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba form wsparcia opiekunów osób zależnych (w podziale) Liczba opiekunów osób zależnych korzystających ze wsparcia: <ul style="list-style-type: none"> • Grup wsparcia/samopomocowych, • porad psychologicznych • szkoleń/warsztatów, • świadczeń pielęgnacyjnych
4.2. Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych.				
4.2.1. Realizowanie szkoleń i kursów dla osób niepełnosprawnych i osób powyżej 50 r.ż. chcących podnieść swoje kompetencje zawodowe lub przekwalifikować się zawodowo	Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy.	Na bieżąco	Środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba szkoleń i kursów zawodowych. Liczba uczestniczących w kursach.

4.2.2. Promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych i osób powyżej 50 r.ż.	Powiatowy Urząd Pracy,	Na bieżąco	Budżet Państwa, Powiatu	Liczba informacji przekazanych pracodawcom. Liczba programów wspierających zatrudnianie osób niepełnosprawnych i osób powyżej 50 r.ż.
4.2.3. Wspieranie pracodawców w tworzeniu miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy	Na bieżąco	PEFRON	Liczba programów skierowanych do pracodawców.
4.2.4. Tworzenie indywidualnych planów rozwoju zawodowego dla osób niepełnosprawnych	Warsztat Terapii Zająciowej przy Fundacji im. Brata Alberta w Libiążu.	Na bieżąco	Środki własne współorganizatorów	Liczba indywidualnych planów rozwoju zawodowego.
4.2.5. Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych oraz powyżej 50 r.ż. podejmujących pracę (psycholog, trener zatrudnienia wspieranego, asystent osoby niepełnosprawnej)	Ośrodek Pomocy Społecznej,	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego.
4.2.6. Korzystanie z zasobów intelektualnych i twórczych osób starszych poprzez rozwój wolontariatu osób starszych	Organizacja pozarządowe, grupy nieformalne, Ośrodek Pomocy Społecznej.	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba osób starszych będących wolontariuszami w organizacjach,

				instytucjach.
4.2.7. Promowanie i rozwój różnych form aktywności społecznej wśród seniorów poprzez tworzenie klubów seniora, grup samopomocowych	Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba klubów seniora / grup samopomocowych. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach.
4.2.8. Utworzenie filii Uniwersytetu III wieku w gminie Libiąż	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba osób uczestniczących w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
4.3. Tworzenie warunków do szerszego włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne gminy poprzez likwidację barier społecznych i architektonicznych.				
4.3.1. Dostosowanie przestrzeni publicznej i mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Gmina Libiąż, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS, środki	Liczba zrealizowanych projektów dot. likwidacji barier architektonicznych. Liczba uzyskanych dofinansowań na likwidację barier architektonicznych.
4.3.2. Zapewnienie transportu osób niepełnosprawnych	Gmina Libiąż, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba dzieci niepełnosprawnych dowożonych do

				placówek oświatowych, rehabilitacyjnych. Liczba osób niepełnosprawnych dowożonych na warsztaty terapeutyczne i zajęcia rehabilitacyjne.
4.3.3. Działania mające na celu łączenie pokoleń, wzmacnianie akceptacji i tolerancji skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych oraz młodzieży	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej, Libiąskie Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, Miejska Biblioteka Publiczna	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba działań/ inicjatyw.
4.3.4. Promowanie „aktywnego starzenia się”, „aktywnej starości” oraz pozytywnego wizerunku osób starszych	Oświata, Świetlica Środowiskowa, Gmina Libiąż, Powiat, Związek Emerytów i Rencistów, Libiąskie Centrum Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej.	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba działań promujących pozytywny wizerunek osób starszych.
4.3.5. Zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy na temat niepełnosprawności oraz promowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych.	Placówki Oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Stowarzyszenia, Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba działań edukacyjnych. Liczba działań promujących pozytywny

				wizerunek.
4.3.6. Promowanie i rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej,	Na bieżąco	Środki własne gminy,	Liczba osób działających jako wolontariusze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. Liczba akcji promujących wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
4.4. Budowanie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych				
4.4.1. Wspieranie działań organizacji pozarządowych i ośrodków działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	Gmina Libiąż, Powiat	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba partnerstw. Liczba wspólnych działań. Liczba udzielonych dotacji .
4.4.2. Stworzenie mechanizmów umożliwiających wymianę informacji i doświadczeń między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz os. starszych lub niepełnosprawnych (np. cykliczne spotkania, forum)	Gmina Libiąż (Wydział Spraw Obywatelskich), Powiat	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współorganizatorów	Liczba spotkań umożliwiających wymianę informacji

**CEL STRATEGICZNY 5: ŚWIADOMI, ZINTEGROWANI I AKTYWNI OBYWATELE, DBAJĄCY O DOBRO WSPÓLNE,
OTWARCI NA POTRZEBY INNYCH.**

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
5.1. Budowanie tożsamości lokalnej i integracja mieszkańców				
5.1.1. Podtrzymywanie lokalnych tradycji oraz pielęgnowanie lokalnego dobra kulturowego.	Libiąskie Centrum Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Urząd Miejski, Miejska Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne: np. EFS, ministerialne, LGD – małe projekty.	Liczba działań edukacyjnych. Liczba imprez środowiskowych służących kultywowaniu lokalnych tradycji. Liczba książek/ folderów propagujących tradycje lokalne.
5.1.2. Rozwój i promocja kompleksowej oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy	Libiąskie Centrum Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej- Punkt Aktywności Obywatelskiej, Świetlica Środowiskowa, Urząd Miejski, Miejska Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne: np. EFS, środki ministerialne , LGD – małe projekty.	Liczba dostępnych form spędzania czasu wolnego. Liczba nowych typów zajęć wprowadzonych w gminie. Liczba artykułów/ogłoszeń promujących ofertę.

<p>5.1.3. Pobudzanie mieszkańców do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez tworzenie i realizację Programów Aktywności Lokalnej w sołectwach i dzielnicach Libiąża</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej, Miejska Biblioteka Publiczna, Libiąskie Centrum Kultury, placówki oświatowe,</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba Programów Aktywności Lokalnej. Liczba środowisk objętych Programem Aktywności Lokalnej. Liczba imprez środowiskowych.</p>
<p>5.2. Wspieranie i rozwój różnych form aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców</p>				
<p>5.2.1. Diagnozowanie lokalnych problemów potrzeb i zasobów w zakresie rozwiązywanie problemów społecznych</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba lokalnych diagnoz.</p>
<p>5.2.2. Promowanie samoorganizacji i podejmowania wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć przez mieszkańców w zakresie aktywizacji społ.,</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej Organizacje pozarządowe, grupy nieformalne</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba akcji promocyjnych. Liczba podjętych inicjatyw.</p>

<p>5.2.3. Włączanie mieszkańców w rozwiązywanie problemów społecznych poprzez organizowanie grup obywatelskich, grup samopomocy, grup wsparcia oraz realizację mechanizmu inicjatywy lokalnej</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba grup obywatelskich, grup samopomocy, grup wsparcia.</p> <p>Liczba działań zorganizowanych przy współudziale mieszkańców.</p>
<p>5.2.3. Promocja i rozwój wolontariatu</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba wolontariuszy.</p> <p>Liczba szkoleń dla wolontariuszy.</p> <p>Liczba ogłoszeń/artykułów/spotkań promujących wolontariat.</p> <p>Liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy.</p>
<p>5.3. Budowanie współpracy pomiędzy samorządem a Organizacjami Pozarządowymi</p>				
<p>5.3.1. Diagnozowanie potencjału organizacji pozarządowych z gminy Libiąż</p>	<p>Urząd Miejski, organizacje pozarządowe</p>	<p>Raz na 3 lata</p>	<p>Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>	<p>Liczba diagnoz potencjału organizacji.</p> <p>Informator o organizacjach pozarządowych.</p>

5.3.2. Udzielanie mieszkańcom wsparcia w zakresie tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych	Urząd Miejski, OPS, Libiąskie Centrum Kultury, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba informacji / konsultacji udzielonych mieszkańcom / organizacjom pozarządowych. Liczba szkoleń dla organizacji pozarządowych. Liczba nowopowstałych organizacji.
5.3.3. Integrowanie środowiska organizacji pozarządowych i tworzenie możliwości wymiany doświadczeń	Libiąskie Centrum Kultury, Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba działań służących integracji organizacji pozarządowych.
5.3.4. Organizacja wspólnych inicjatyw przez gminę i organizacje pozarządowe	Organizacje pozarządowe, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Libiąż, Libiąskie Centrum Kultury	Na bieżąco		Liczba wspólnych inicjatyw. Liczba zawiązanych partnerstw.
5.4. Rozwój zasobów służących integracji mieszkańców i organizowaniu społeczności lokalnej				
5.4.1. Utworzenie strefy aktywności i integracji społecznej, w tym zapewnienie nowoczesnych, odpowiednio wyposażonych zasobów lokalowych na potrzeby PAO, KIS, Klubu Wolontariusza oraz Centrum NGO	Gmina Libiąż, Ośrodek Pomocy Społecznej	Do 2020 r	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba powstałych stref. Liczba lokali przeznaczonych na potrzeby integracji i organizowania

				społeczności lokalnej.
5.4.2. Rozbudowa i poprawa stanu istniejącej infrastruktury rekreacyjno-sportowo-kulturalnej w gminie, w szczególności przeznaczonej dla dzieci i młodzieży.	Gmina Libiąż, Libiąskie Centrum Kultury	Do 2020 r	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba podjętych inwestycji.
5.4.3. Rozwój zasobów ludzkich niezbędnych do realizacji zadań z zakresu integracji i organizowania społeczności lokalnej	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne, w tym EFS	Liczba działań służących podnoszeniu kwalifikacji kadry. Liczba zatrudnionych specjalistów.
5.4.4. Rozwijanie form współpracy finansowej i niefinansowej pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi.	Gmina Libiąż	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba przedsięwzięć organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie z Gminy Libiąż. Kwota środków przekazanych NGO w konkursach ofert na realizację zadań własnych gminy. Liczba organizacji podejmujących współpracę niefinansową z samorządem.